

U S T A W A

z dnia 7 marca 2007 r.

Opracowano na
podstawie: t.j.
Dz. U. z 2016 r.
poz. 1387, 1579, z
2017 r. poz. 5,
624.

**o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego
Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013**

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie wspierania rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, zwanego dalej „programem”, określonym w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1698/2005”, oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia;
- 2) warunki i tryb przyznawania, wypłaty oraz zwracania pomocy finansowej:
 - a) w ramach działań objętych programem, zwanej dalej „pomocą”,
 - b) na realizację zadań określonych w art. 66 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1698/2005, zwanej dalej „pomocą techniczną”
– w zakresie nieokreślonym w przepisach Unii Europejskiej, o których mowa w pkt 1, lub przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) działaniu – należy przez to rozumieć środek, o którym mowa w art. 2 lit. d rozporządzenia nr 1698/2005;
- 2) niezgodności – należy przez to rozumieć niezgodność w rozumieniu art. 2 pkt 36 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1122/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009 odnośnie do zasady wzajemnej zgodności, modulacji oraz

zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli w ramach systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników przewidzianych w wymienionym rozporządzeniu oraz wdrażania rozporządzenia Rady (WE) nr 1234/2007 w odniesieniu do zasady wzajemnej zgodności w ramach systemu wsparcia ustanowionego dla sektora wina (Dz. Urz. UE L 316 z 02.12.2009, str. 65, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1122/2009”.

Art. 3. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi opracowuje:

- 1) projekt krajowego planu strategicznego, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 1698/2005,
 - 2) projekt programu
- po zasięgnięciu opinii samorządów województw oraz partnerów gospodarczych i społecznych, o których mowa w rozporządzeniu nr 1698/2005.

2. Rada Ministrów, w drodze uchwały:

- 1) przyjmuje krajowy plan strategiczny;
- 2) zatwierdza projekt programu.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:

- 1) przekazuje Komisji Europejskiej:
 - a) przyjęty przez Radę Ministrów krajowy plan strategiczny,
 - b) zatwierdzony przez Radę Ministrów projekt programu;
- 2) współpracuje z Komisją Europejską w zakresie oceny przekazanego jej projektu programu oraz przeglądu tego programu zgodnie z rozporządzeniem nr 1698/2005.

4. Po zatwierdzeniu programu przez Komisję Europejską minister właściwy do spraw rozwoju wsi ogłasza program, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi opracowuje projekt zmiany programu po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 77 rozporządzenia nr 1698/2005. Do zmiany programu przepisy ust. 2–4 stosuje się odpowiednio.

Art. 4. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi:

- 1) pełni funkcję instytucji zarządzającej, o której mowa w art. 74 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005;

- 2) zamawia, w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, wykonywanie ocen programu oraz przedkłada te oceny Komisji Europejskiej;
- 3) przekazuje Komisji Europejskiej roczne sprawozdania, o których mowa w art. 82 rozporządzenia nr 1698/2005;
- 4) uznaje, w drodze decyzji administracyjnej, krajowe systemy jakości żywności, o których mowa w art. 32 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1698/2005;
- 5) powołuje, w drodze zarządzenia, komitet monitorujący, o którym mowa w art. 77 rozporządzenia nr 1698/2005.
- 6) (uchylony)

1a. Decyzje ministra właściwego do spraw rozwoju wsi wydane na podstawie ust. 1 pkt 4 mogą być zmieniane na podstawie art. 154 albo art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że taka zmiana jest sprzeczna z kryteriami określonymi w art. 16 ust. 1 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.¹⁾).

2. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, zwana dalej „Agencją”, akredytowana na podstawie przepisów odrębnych jako agencja płatnicza, realizuje zadania i kompetencje agencji płatniczej określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz w ustawie.

Art. 5. 1. Program jest realizowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i obejmuje następujące działania:

- 1) szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie;
- 2) ułatwianie startu młodym rolnikom;
- 3) renty strukturalne;
- 4) modernizacja gospodarstw rolnych;
- 5) zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej;

¹⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 865, Dz. Urz. UE L 280 z 24.09.2014, str. 1, Dz. Urz. UE L 367 z 23.12.2014, str. 16, Dz. Urz. UE L 127 z 22.05.2015, str. 1, Dz. Urz. UE L 28 z 04.02.2016, str. 8 oraz Dz. Urz. UE L 130 z 19.05.2016, str. 1.

- 6) poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez:
 - a) scalanie gruntów,
 - b) gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi;
- 7) uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności;
- 8) działania informacyjne i promocyjne;
- 9) wspieranie gospodarstw rolnych niskotowarowych w fazie restrukturyzacji;
- 10) grupy producentów rolnych;
- 11) korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów;
- 12) wspieranie gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW);
- 13) płatności dla obszarów NATURA 2000 oraz związanych z wdrażaniem Ramowej Dyrektywy Wodnej;
- 14) program rolnośrodowiskowy;
- 15) zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne;
- 16) odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych;
- 16a) przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych;
- 17) różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej;
- 18) tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw;
- 19) podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej;
- 20) odnowa i rozwój wsi;
- 21) wdrażanie lokalnych strategii rozwoju;
- 22) wdrażanie projektów współpracy;
- 23) funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizację.

2. Program, oprócz działań wymienionych w ust. 1, obejmuje również pomoc techniczną.

Art. 6. 1. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie wdrażania działań objętych programem, w tym przyznawania pomocy, wykonuje jako zadania delegowane zgodnie z art. 75 ust. 2 rozporządzenia nr 1698/2005:

- 1) podmiot, któremu minister właściwy do spraw rozwoju wsi powierzył, na podstawie umowy, wykonywanie tych zadań, wyłoniony w trybie przepisów o zamówieniach publicznych – w przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1;
- 2) samorząd województwa – w przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6 oraz 19–23, z zastrzeżeniem pkt 3;
- 3) Agencja – w przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2–5, 7, 9–18 oraz pkt 21 w odniesieniu do operacji odpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 17 i 18;
- 4) *[Agencja Rynku Rolnego]* **<Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa>** – w przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 8.

2. Zadania związane z wdrażaniem pomocy technicznej, w tym przyznawaniem tej pomocy, wykonuje Agencja. W przypadku gdy o przyznanie pomocy technicznej ubiega się Agencja, pomoc tę przyznaje minister właściwy do spraw rozwoju wsi.

2a. Zadania związane z:

- 1) dokonywaniem wyboru lokalnych grup działania do realizacji lokalnych strategii rozwoju,
 - 2) monitorowaniem i oceną realizacji lokalnych strategii rozwoju
- wykonuje samorząd województwa.

2b. Samorząd województwa może przeprowadzać kontrole realizacji lokalnej strategii rozwoju pod względem jej zgodności z przepisami prawa i procedurami określonymi w tej strategii, w tym osiągnięcia wskaźników założonych w tej strategii, oraz celami określonymi w art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005 w ramach podejścia Leader, a także wydawać wiążące wytyczne w tym zakresie.

3. Umowa, o której mowa w ust. 1 pkt 1, zawiera w szczególności zakres zadań wykonywanych przez podmiot, któremu powierza się zadania instytucji zarządzającej w zakresie wdrażania działania, oraz sposób wykonywania tych zadań.

4. Do powierzania zadań instytucji zarządzającej w zakresie wdrażania działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, jednostce sektora finansów

Zmiana w pkt 4 w ust. 1 w art. 6 wejdzie w życie z dn. 1.09.2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 624).

publicznych lub fundacji, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres zadań instytucji zarządzającej wykonywanych przez podmioty, o których mowa w ust. 1 pkt 2–4, oraz sposób wykonywania tych zadań, mając na względzie zapewnienie prawidłowości, skuteczności i efektywności zarządzania programem oraz prawidłowego wykonywania przez agencję płatniczą jej zadań.

Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi sprawuje nadzór nad:

- 1) podmiotami, o których mowa w art. 6 ust. 1, zwanymi dalej „podmiotami wdrażającymi”, w zakresie wykonywania przez te podmioty zadań instytucji zarządzającej,
 - 2) Agencją w zakresie wykonywania zadań związanych z wdrażaniem pomocy technicznej, w tym przyznawaniem tej pomocy
- pod względem wykonywania tych zadań zgodnie z przepisami prawa i programem oraz pod względem efektywności wdrażania programu oraz zapewnienia prawidłowego wykonywania przez agencję płatniczą jej zadań.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności:

- 1) przeprowadzać kontrole;
- 2) wydawać wiążące wytyczne i polecenia;
- 3) żądać przedstawienia informacji i udostępnienia dokumentów.

2a. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może przeprowadzać kontrole i wydawać wiążące wytyczne w zakresie wykonywania przez samorząd województwa zadań związanych z dokonywaniem wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju oraz monitorowaniem i oceną realizacji tej strategii pod względem zgodności z przepisami prawa i programem oraz prawidłowości wykonywania przez samorząd województwa tych zadań.

3. Podmioty wdrażające wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 4:

- 1) pozyskują, gromadzą i opracowują dane związane z wykonywaniem przez nie zadań instytucji zarządzającej, w szczególności dane niezbędne do sporządzania rocznego sprawozdania, o którym mowa w art. 82 rozporządzenia nr 1698/2005;

- 2) przekazują Agencji sprawozdania z wykonywania przez nie zadań instytucji zarządzającej.

4. Agencja:

- 1) pozyskuje, gromadzi i opracowuje dane związane z wykonywaniem przez podmioty wdrażające zadań instytucji zarządzającej, w szczególności niezbędne do sporządzania rocznego sprawozdania, o którym mowa w art. 82 rozporządzenia nr 1698/2005, oraz inne dane, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji programu, w szczególności dotyczące liczby złożonych wniosków o płatność i zrealizowanych płatności;
- 2) przekazuje ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi zbiorcze sprawozdania z wykonywania przez podmioty wdrażające zadań instytucji zarządzającej oraz sprawozdania zawierające inne dane, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji programu.

5. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy:

- 1) sposób sprawowania nadzoru, o którym mowa w ust. 1, w tym przeprowadzania kontroli,
- 2) zakres sprawozdań z wykonywania przez podmioty wdrażające zadań instytucji zarządzającej oraz sprawozdań zawierających inne dane, niezbędne do właściwego monitorowania realizacji programu, a także tryb i terminy przekazywania tych sprawozdań

– mając na względzie zapewnienie prawidłowości, skuteczności i efektywności zarządzania programem oraz prawidłowego wykonywania przez agencję płatniczą jej zadań.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania kontroli, o których mowa w ust. 2a, mając na względzie zapewnienie prawidłowości wykonywania przez samorząd województwa zadań związanych z dokonywaniem wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju.

Art. 8. 1. Agencja płatnicza może przeprowadzać kontrole podmiotów wdrażających, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, w zakresie wykonywania przez te podmioty zadań delegowanych w zakresie wdrażania działań objętych programem oraz żądać przedstawienia informacji i udostępnienia lub przekazania

dokumentów w zakresie określonym w art. 75 ust. 1 lit. h rozporządzenia nr 1698/2005.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób przeprowadzania kontroli, o których mowa w ust. 1, mając na względzie zapewnienie prawidłowego wykonywania przez agencję płatniczą jej zadań oraz wymianę informacji między instytucją zarządzającą i agencją płatniczą w zakresie planowania kontroli i ich wyników.

Art. 9. 1. Zadania instytucji zarządzającej w zakresie zarządzania programem mogą być wykonywane jako zadania delegowane zgodnie z art. 75 ust. 2 rozporządzenia nr 1698/2005 przez podmiot, któremu minister właściwy do spraw rozwoju wsi powierzył, na podstawie umowy, wykonywanie tych zadań, wyłoniony w trybie przepisów o zamówieniach publicznych. Przepisy art. 6 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

2. (uchylony)

Art. 10. 1. Pomoc jest przyznawana:

- 1) na wniosek osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej;
- 2) jeżeli wnioskodawca spełnia warunki przyznania pomocy określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. (uchylony)

Art. 11. 1. Pomoc jest przyznawana do wysokości limitu stanowiącego równowartość w złotych kwoty w euro określonej w programie na poszczególne działania.

2. Na wniosek podmiotu wdrażającego minister właściwy do spraw rozwoju wsi w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może wyrazić zgodę na przyznawanie pomocy do określonej wysokości, przekraczającej wysokość limitu, o którym mowa w ust. 1, nie więcej jednak niż o 10%.

Art. 12. 1. Pomoc w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21, jest przyznawana:

- 1) na operacje wybrane zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005 przez lokalną grupę działania wybraną do realizacji opracowanej przez nią lokalnej strategii rozwoju, które:
 - a) odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 17, 18 i 20, albo
 - b) nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 17–20– jeżeli operacje te będą zgodne z tą strategią, a w przypadku inwestycji będą realizowane na obszarze objętym tą strategią;
- 2) do wysokości środków określonych na to działanie w umowie, o której mowa w art. 14 ust. 3.

2. Wnioski o przyznanie pomocy składa się za pośrednictwem lokalnej grupy działania wybranej do realizacji opracowanej przez nią lokalnej strategii rozwoju, w ramach której ma być realizowana operacja, w terminie przez nią określonym, w uzgodnieniu z samorządem województwa.

3. Samorząd województwa podaje do publicznej wiadomości informację o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy ze wskazaniem terminu składania tych wniosków.

Art. 13. 1. Pomoc w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 22 i 23, jest przyznawana lokalnej grupie działania wybranej do realizacji opracowanej przez nią lokalnej strategii rozwoju.

2. W przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 23, pomoc jest przyznawana do wysokości środków określonych na to działanie w umowie, o której mowa w art. 14 ust. 3.

Art. 14. 1. (uchylony)

2. Wyboru lokalnej grupy działania do realizacji opracowanej przez nią lokalnej strategii rozwoju dokonuje się na jej wniosek, w drodze konkursu, biorąc pod uwagę kryteria określone w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 2.

2a. Wniosek o wybór lokalnej grupy działania do realizacji opracowanej przez nią lokalnej strategii rozwoju składa się na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym przez samorząd województwa.

2b. Do wyboru lokalnej grupy działania do realizacji opracowanej przez nią lokalnej strategii rozwoju przepisy art. 22 ust. 2, 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

3. Samorząd województwa, niezwłocznie po dokonaniu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji opracowanej przez nią lokalnej strategii rozwoju, zawiera z tą grupą umowę o warunkach i sposobie realizacji tej strategii.

4. W umowie, o której mowa w ust. 3, określa się w szczególności wysokość środków na działania, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 i 23.

Art. 15. 1. Lokalna grupa działania działa, z zastrzeżeniem art. 62 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1698/2005, jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną.

2. Do tworzenia i działania lokalnych grup działania stosuje się przepisy o stowarzyszeniach, z tym że:

- 1) członkiem zwyczajnym lokalnej grupy działania mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw;
- 2) nadzór nad lokalnymi grupami działania sprawuje marszałek województwa;
- 3) lokalne grupy działania mogą prowadzić działalność gospodarczą służącą realizacji lokalnej strategii rozwoju i w zakresie określonym w ich statutach;
- 4) lokalna grupa działania, oprócz walnego zebrania członków, zarządu i organu kontroli wewnętrznej, jest obowiązana posiadać radę, do której wyłącznej właściwości należy wybór operacji, zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez lokalną grupę działania lokalnej strategii rozwoju.

3. Rada jest wybierana przez walne zebranie członków lokalnej grupy działania spośród członków tego zebrania. Co najmniej połowę członków rady stanowią podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia nr 1698/2005, lub ich przedstawiciele, z tym że członek rady nie może być równocześnie członkiem organu kontroli wewnętrznej lokalnej grupy działania ani jej zarządu.

Art. 16. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 77 rozporządzenia nr 1698/2005, podział środków programu w ramach określonych działań na poszczególne:

- 1) województwa lub
- 2) lata realizacji programu

– mając na względzie wysokość limitów określonych w programie, zapewnienie zrównoważonego wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w poszczególnych województwach oraz zarządzania i wdrażania programu zgodnie z art. 75 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005, w szczególności w zakresie zarządzania środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację programu.

1a. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, określając podział środków programu w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 4, pkt 6 lit. b i pkt 19, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić podział tych środków również na priorytety wymienione w art. 16a rozporządzenia nr 1698/2005, a w przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 19 – także na określone rodzaje operacji.

2. (uchylony)

3. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi również tryb postępowania w sprawie przyznania pomocy, w przypadku gdy zapotrzebowanie na środki wynikające z wniosków o przyznanie pomocy w danym województwie lub roku realizacji programu przekracza ilość środków określoną na dane województwo lub rok realizacji programu.

Art. 17. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 16, podział środków programu w ramach określonych działań, pomoc jest przyznawana do wysokości środków określonych w tym rozporządzeniu. Przepis art. 11 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 18. 1. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot posiadania samoistnego i posiadania zależnego, pomoc przysługuje posiadaczowi zależnemu gruntu.

2. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, a grunt ten stanowi przedmiot współposiadania, pomoc przysługuje temu współposiadaczowi gruntu, co do którego pozostali współposiadacze wyrazili pisemną zgodę.

3. Zgodę, o której mowa w ust. 2, dołącza się do wniosku o przyznanie pomocy.

4. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, to taka pomoc do gruntu wchodzącego w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa przysługuje podmiotowi, który ma do tego gruntu tytuł prawny, z tym że w przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 14 – podmiotowi, który, na dzień 31 maja danego roku, ma do tego gruntu tytuł prawny.

Art. 18a. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w rozporządzeniu Rady (WE) nr 73/2009 z dnia 19 stycznia 2009 r. ustanawiającym wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego dla rolników w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiającym określone systemy wsparcia dla rolników, zmieniającym rozporządzenia (WE) nr 1290/2005, (WE) nr 247/2006 i (WE) nr 378/2007 oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 (Dz. Urz. UE L 30 z 31.01.2009, str. 16, z późn. zm.), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 73/2009”, oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia, przez te wymogi i normy rozumie się wymogi i normy określone w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Art. 19. Rozpatrzenie wniosku w sprawie przyznania pomocy powinno nastąpić w terminie niezbędnym do należytego wyjaśnienia sprawy, w tym do przeprowadzenia kontroli określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1.

Art. 20. 1. Pomoc w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, 3, 6, 7 oraz 9–15, jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej.

2. Właściwym w sprawach dotyczących przyznawania pomocy w drodze decyzji administracyjnej jest:

- 1) kierownik biura powiatowego Agencji – w przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, 9 oraz 11–15;
- 2) dyrektor oddziału regionalnego Agencji – w przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, 7 i 10;

3) marszałek województwa – w przypadku działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 6.

3. W decyzji w sprawie przyznania pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 12, 14 i 15:

- 1) określa się również zmniejszenia tej pomocy i wykluczenia z tej pomocy, jeżeli te zmniejszenia i wykluczenia wynikają z przepisów Unii Europejskiej, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz
- 2) ustala się kwotę podlegającą odliczeniu na podstawie przepisów Unii Europejskiej, o których mowa w art. 1 pkt 1, jeżeli zachodzą przesłanki ustalenia tej kwoty określone w tych przepisach.

4. W przypadku działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 12–15, jeżeli decyzja, o której mowa w ust. 1, uwzględnia w całości żądanie strony i nie określa zmniejszeń lub wykluczeń oraz nie ustala kwot podlegających odliczeniu, o których mowa w ust. 3, decyzję tę doręcza się jedynie na żądanie strony.

5. Za dzień doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 4, w przypadku gdy strona nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia, uważa się dzień uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony.

6. Żądanie doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 4, składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, w terminie 14 dni od dnia uznania przyznanej pomocy na rachunku bankowym strony.

7. W przypadku gdy strona wystąpiła z żądaniem doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 4, odwołanie od tej decyzji wnosi się w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

8. W przypadku:

- 1) wszczęcia z urzędu postępowania o uchylenie decyzji, o której mowa w ust. 4, jej zmianę, stwierdzenie jej nieważności lub wygaśnięcia,
- 2) wznowienia z urzędu postępowania zakończonego decyzją, o której mowa w ust. 4

– do zawiadomienia, o którym mowa w art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, albo postanowienia, o którym mowa w art. 149 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, dołącza się tę decyzję, o ile nie była ona uprzednio doręczona stronie na jej żądanie.

9. Kierownik biura powiatowego Agencji, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, udostępnia stronie na wniosek decyzję, o której mowa w ust. 4, o ile nie wystąpiła z żądaniem jej doręczenia.

10. Agencja przekazując na rachunek bankowy strony pomoc przyznaną decyzją, o której mowa w ust. 4, w tytule przelewu umieszcza informację, iż decyzja ta nie zostanie faktycznie doręczona.

11. Na stronie internetowej Agencji zamieszcza się informację o możliwości i trybie żądania doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 4, oraz złożenia odwołania od tej decyzji.

Art. 21. 1. Z zastrzeżeniem zasad i warunków określonych w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, do postępowań w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. W postępowaniu w sprawie dotyczącej przyznania pomocy organ, przed którym toczy się postępowanie:

- 1) stoi na straży praworządności;
- 2) jest obowiązany w sposób wyczerpujący rozpatrzyć cały materiał dowodowy;
- 3) udziela stronom, na ich żądanie, niezbędnych pouczeń co do okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania;
- 4) zapewnia stronom, na ich żądanie, czynny udział w każdym stadium postępowania; przepisu art. 81 Kodeksu postępowania administracyjnego nie stosuje się.

3. Strony oraz inne osoby uczestniczące w postępowaniu, o którym mowa w ust. 2, są obowiązane przedstawiać dowody oraz dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek; ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne.

4. Odwołanie od decyzji w sprawie przyznania pomocy:

- 1) rozpatruje się w terminie dwóch miesięcy od dnia otrzymania odwołania;
- 2) nie wstrzymuje jej wykonania.

5. W przypadku, o którym mowa w art. 155 Kodeksu postępowania administracyjnego, organ wyższego stopnia może zmienić decyzję ostateczną

w sprawie przyznania pomocy, na mocy której strona nabyła prawo, również bez zgody strony, jeżeli nie ograniczy to nabytych przez nią praw.

Art. 22. 1. Pomoc w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, 4, 5 i 8 oraz 16–23, jest przyznawana na podstawie umowy zawieranej, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej.

2. Do postępowań w sprawach przyznania pomocy na podstawie umowy prowadzonych przez podmioty wdrażające nie stosuje się przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, z wyjątkiem przepisów dotyczących właściwości miejscowej organów, wyłączenia pracowników organu, doręczeń i wezwań, udostępniania akt, a także skarg i wniosków, o ile przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Przepisy art. 21 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

2a. W przypadku operacji realizowanych w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 20, właściwość miejscową organu ustala się według miejsca realizacji operacji.

2b. W przypadku operacji, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. b, właściwość miejscową organu ustala się według siedziby lokalnej grupy działania realizującej lokalną strategię rozwoju, w ramach której realizowana jest operacja.

3. W przypadku gdy nie są spełnione warunki przyznania pomocy, podmiot wdrażający informuje wnioskodawcę, w formie pisemnej, o odmowie jej przyznania z podaniem przyczyn odmowy.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, wnioskodawcy przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2016 r. poz. 718, 846 i 996).

Art. 23. 1. Umowa, o której mowa w art. 22 ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie przedmiotu i stron umowy;
- 2) określenie warunków, terminu i miejsca realizacji operacji;
- 3) określenie wysokości pomocy;
- 4) określenie warunków i terminów wypłaty środków finansowych z tytułu pomocy;
- 5) określenie warunków rozwiązania umowy;

6) określenie warunków i sposobu zwrotu środków finansowych z tytułu pomocy, w przypadku gdy pomoc jest nienależna lub wypłacona w nadmiernej wysokości.

2. Umowa jest nieważna w przypadkach określonych w Kodeksie cywilnym lub w przypadku gdy sprzeciwia się przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1.

3. Zmiana umowy powodująca zwiększenie pomocy określonej w tej umowie jest nieważna, z wyłączeniem przypadku, gdy zmiana taka dotyczy umowy, na podstawie której została przyznana pomoc w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 22 albo 23, i zmiana ta nie powoduje przekroczenia kwoty, do wysokości której w ramach tego działania danej lokalnej grupie działania może być przyznana pomoc.

Art. 24. 1. Wniosek o przyznanie pomocy oraz wnioski o płatność w ramach działań objętych programem składa się na formularzu opracowanym przez Agencję i udostępnionym przez podmiot wdrażający.

2. Wnioski, o których mowa w ust. 1, mogą być składane za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej podmiotu wdrażającego w ramach działań określonych w przepisach wydanych na podstawie ust. 4.

3. Do złożenia wniosków, o których mowa w ust. 1, za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej podmiotu wdrażającego nie jest wymagany zaawansowany podpis elektroniczny.

4. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, działania, w ramach których wnioski o przyznanie pomocy lub wnioski o płatność mogą być składane za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej podmiotu wdrażającego, oraz szczegółowe wymagania, jakie powinien spełniać formularz wniosku umieszczany na stronie internetowej, szczegółowe warunki i tryb składania wniosków za pomocą takiego formularza, mając na względzie identyfikację wnioskodawcy oraz zabezpieczenie danych przed dostępem do nich osób nieuprawnionych.

Art. 25. 1. W sprawach dotyczących przyznania pomocy w razie śmierci wnioskodawcy, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia wnioskodawcy lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie

zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego, całości lub części przedsiębiorstwa wnioskodawcy w toku postępowania, następcą prawnym wnioskodawcy albo nabywcą gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy, jeżeli nie sprzeciwia się to przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz istocie i celowi działania, w ramach którego ma być przyznana pomoc.

2. W razie śmierci beneficjenta, rozwiązania osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, przekształcenia beneficjenta lub innego zdarzenia prawnego, w wyniku których zaistnieje następstwo prawne, albo w razie zbycia całości lub części gospodarstwa rolnego, całości lub części przedsiębiorstwa beneficjenta, po przyznaniu pomocy, następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części pomoc może być przyznana, na jego wniosek, jeżeli:

- 1) spełnia on warunki przyznania pomocy;
- 2) nie sprzeciwia się to przepisom, o których mowa w art. 1 pkt 1, oraz istocie i celowi działania, w ramach którego przyznano pomoc;
- 3) zostaną przez niego przejęte zobowiązania związane z przyznaną pomocą;
- 4) środki finansowe z tytułu pomocy nie zostały w całości wypłacone.

Art. 25a. W przypadku gdy kwota płatności z tytułu pomocy w ramach działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 12–15, nie może zostać przekazana na rachunek bankowy rolnika z przyczyn niezależnych od Agencji, kierownik biura powiatowego Agencji stwierdza wygaśnięcie decyzji w sprawie przyznania tej pomocy, jeżeli od dnia, w którym decyzja o przyznaniu tej pomocy stała się ostateczna, upłynęły co najmniej 2 lata.

Art. 26. Jeżeli warunkiem przyznania pomocy jest posiadanie gospodarstwa rolnego lub gruntu i pomoc jest przyznawana do powierzchni gruntu, przepisy art. 25 stosuje się odpowiednio w razie przeniesienia posiadania gospodarstwa rolnego lub jego części.

Art. 27. 1. Pomoc techniczna jest przyznawana:

- 1) na wniosek jednostki organizacyjnej lub organu, realizujących zadania określone w art. 66 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1698/2005 w zakresie

i w sposób określony w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, jeżeli są spełnione warunki przyznania pomocy technicznej określone w tych przepisach oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 3;

- 2) do wysokości limitu stanowiącego równowartość w złotych kwoty w euro określonej w programie na pomoc techniczną; przepisy art. 11 ust. 2 stosuje się odpowiednio;
- 3) na podstawie umowy.

2. Do przyznawania pomocy technicznej stosuje się odpowiednio przepisy ustawy dotyczące przyznawania pomocy na podstawie umowy.

Art. 27a. Wniosek o przyznanie pomocy technicznej oraz wnioski o płatność z tytułu tej pomocy składa się w formie pisemnej na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję.

Art. 27b. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii komitetu monitorującego, o którym mowa w art. 77 rozporządzenia nr 1698/2005, podział środków programu w ramach pomocy technicznej lub jej wyodrębnionych części (schematów) na:

- 1) jednostki organizacyjne lub organy realizujące zadania określone w art. 66 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1698/2005 lub grupy takich jednostek lub organów, lub

- 2) lata realizacji programu

– mając na względzie wysokość limitu określonego w programie na pomoc techniczną oraz zapewnienie zrównoważonego wsparcia tych jednostek i organów w zakresie zarządzania i wdrażania programu zgodnie z art. 75 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi również tryb postępowania w sprawie przyznania pomocy technicznej, w przypadku gdy zapotrzebowanie na środki wynikające z wniosków o przyznanie pomocy technicznej złożonych przez dane jednostki organizacyjne lub organy lub grupy takich jednostek lub organów lub w danym roku realizacji programu przekracza ilość środków określoną na dane jednostki organizacyjne lub organy lub grupy takich jednostek lub organów lub na dany rok realizacji programu.

3. W przypadku gdy minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, podział środków programu na określone jednostki organizacyjne lub organy realizujące zadania określone w art. 66 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 1698/2005 lub grupy takich organów lub jednostek lub lata realizacji programu, pomoc jest przyznawana do wysokości środków określonych w tym rozporządzeniu.

Art. 28. 1. Pomoc i pomoc techniczna, pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokości, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych, chyba że przepisy, o których mowa w art. 1 pkt 1, lub przepisy ustawy stanowią inaczej.

2. Pomocą i pomocą techniczną, pobranymi nienależnie, jest w szczególności pomoc:

- 1) wypłacona beneficjentowi, który nie wykonuje operacji w całości lub w części lub obowiązków związanych z jej wykonaniem;
- 2) wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem;
- 3) wypłacona bez podstawy prawnej lub w wysokości wyższej niż określona na realizację operacji;
- 4) wypłacona beneficjentowi, który nie wykonuje zobowiązań związanych z przyznaniem pomocy technicznej.

3. Właściwość i tryb ustalania kwot pomocy i pomocy technicznej, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości, są określone w przepisach o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, chyba że przepisy wydane na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 lub pkt 3 stanowią inaczej.

4. Pomoc i pomoc techniczna wypłacone beneficjentowi, który nie wykonał w całości lub w części operacji lub obowiązków związanych z jej wykonaniem, lub zobowiązań związanych z przyznaniem pomocy technicznej, nie podlegają zwrotowi w przypadku wystąpienia co najmniej jednej z kategorii siły wyższej lub wyjątkowych okoliczności, określonych w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 1974/2006 z dnia 15 grudnia 2006 r. ustanawiającym szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 368 z 23.12.2006, str. 15, z późn. zm.), lub w przepisach wydanych na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 lub pkt 3.

Art. 28a. W przypadku określonym w art. 33 ust. 7 rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 z dnia 21 czerwca 2005 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej (Dz. Urz. UE L 209 z 11.08.2005, str. 1, z późn. zm.) organ, o którym mowa w art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2014 r. poz. 1438, z 2015 r. poz. 308 i 349 oraz z 2016 r. poz. 50), odstępuje od ustalenia kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności z tytułu pomocy, o którym mowa w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jeżeli kwota, o której mowa w art. 5a rozporządzenia Komisji Europejskiej (WE) nr 885/2006 z dnia 21 czerwca 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w zakresie akredytacji agencji płatniczych i innych jednostek, jak również rozliczenia rachunków EFRG i EFRROW (Dz. Urz. UE L 171 z 23.06.2006, str. 90, z późn. zm.), nie jest wyższa od kwoty stanowiącej równowartość 100 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 883/2006 z dnia 21 czerwca 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w odniesieniu do prowadzenia kont przez agencje płatnicze, deklaracji wydatków i dochodów oraz warunków zwrotu wydatków w ramach EFRG i EFRROW (Dz. Urz. UE L 171 z 23.06.2006, str. 1, z późn. zm.).

Art. 28b. Zmniejszenia lub wykluczenia, o którym mowa w art. 51 ust. 2 rozporządzenia nr 1698/2005, nie stosuje się, jeżeli zmniejszenie albo wykluczenie wynosi nie więcej niż równowartość kwoty 100 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego zgodnie z art. 7 ust. 2 rozporządzenia Komisji (WE) nr 883/2006 z dnia 21 czerwca 2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1290/2005 w odniesieniu do prowadzenia kont przez agencje płatnicze, deklaracji wydatków i dochodów oraz warunków zwrotu wydatków w ramach EFRG i EFRROW.

Art. 28c. W przypadku stwierdzenia drobnej niezgodności, o której mowa w art. 51 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005, zmniejszenia nie stosuje się.

Art. 29. 1. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty lub zwracania pomocy w ramach poszczególnych działań objętych programem, a także przestrzenny zasięg wdrażania tych działań, w szczególności:
 - a) tryb składania wniosków o przyznanie pomocy,
 - b) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać wnioski o przyznanie pomocy,
 - c) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa – w przypadku działań, w ramach których pomoc jest przyznawana na podstawie umowy,
 - d) działania i przypadki, w których następca prawny wnioskodawcy albo nabywca gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części albo przejmujący posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części może, na swój wniosek, wstąpić do toczącego się postępowania na miejsce wnioskodawcy oraz warunki i tryb wstąpienia do tego postępowania,
 - e) działania i przypadki, w których następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa rolnego lub jego części albo przedsiębiorstwa lub jego części albo przejmującemu posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części może być przyznana pomoc oraz warunki i tryb przyznania tej pomocy– mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji programu oraz specyfikę poszczególnych działań;
- 2) szczegółowe kryteria i sposób wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju, w tym szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać umowa, o której mowa w art. 14 ust. 3, mając na względzie realizację celów określonych w art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005 w ramach podejścia Leader;
- 3) szczegółowe warunki i tryb przyznawania, wypłaty lub zwracania pomocy technicznej, w tym tryb składania wniosków o przyznanie pomocy technicznej, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać te wnioski oraz umowa, na podstawie której przyznaje się tę pomoc, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji programu i specyfikę pomocy technicznej.

1a. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dotyczące działań objętych programem, w których warunkiem przyznania pomocy jest spełnianie, w ramach wzajemnej zgodności w rozumieniu art. 19 ust. 1 rozporządzenia Komisji (UE) nr 65/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do wprowadzenia procedur kontroli oraz do zasady wzajemnej zgodności w zakresie środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz. Urz. UE L 25 z 28.01.2011, str. 8), wymogów, norm lub minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin, minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi:

- 1) sposób dokonywania oceny wagi stwierdzonej niezgodności, o której mowa w art. 54 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1122/2009, w przypadku niezgodności w zakresie minimalnych wymogów dotyczących stosowania nawozów i środków ochrony roślin;
- 2) wyrażoną w procentach wielkość zmniejszenia pomocy w zależności od dokonanej oceny wagi stwierdzonej niezgodności, a także przypadki, które uznaje się za drobną niezgodność, biorąc pod uwagę przeprowadzanie oceny zgodnie z zasadami określonymi w art. 51 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, art. 47, art. 71 i art. 72 rozporządzenia nr 1122/2009, jak również wielkość gospodarstwa rolnego oraz jego położenie geograficzne;
- 3) szczegółowe warunki i tryb podejmowania działań, o których mowa w art. 51 ust. 2 i art. 51 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005, w przypadku niestosowania zmniejszeń lub wykluczeń określonych w tych przepisach, mając na względzie zapewnienie współmierności tych działań do rodzaju stwierdzonych niezgodności i ograniczenie ich nadmiernej uciążliwości dla beneficjenta.

2. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lub 3, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić:

- 1) inne niż wymienione w przepisach Unii Europejskiej, o których mowa w art. 28 ust. 4, kategorie siły wyższej lub wyjątkowe okoliczności, w przypadku wystąpienia których nie jest wymagany zwrot pomocy lub pomocy technicznej;

- 2) termin rozpoczęcia składania wniosków o przyznanie pomocy lub pomocy technicznej, biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych działań oraz przepisy rozporządzenia Komisji (WE) nr 1320/2006 z dnia 5 września 2006 r. ustanawiającego zasady przejścia do systemu wsparcia rozwoju obszarów wiejskich określonego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 243 z 06.09.2006, str. 6);
- 3) wielkość zmniejszenia pomocy, w przypadku niespełniania warunków przyznania pomocy innych niż wymogi, normy lub minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin.

3. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, dotyczące działań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 16a i 17, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może uzależnić przyznanie pomocy w ramach tych działań od wysokości i zakresu szkód spowodowanych przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, oszacowanych przez komisję, o której mowa w art. 4 ust. 7 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

4. Wydając rozporządzenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, minister właściwy do spraw rozwoju wsi może określić szczegółowy sposób monitorowania i oceny realizacji lokalnej strategii rozwoju oraz przeprowadzania kontroli i wydawania wytycznych, o których mowa w art. 6 ust. 2b.

Art. 29a. 1. Podmioty wdrażające są obowiązane udostępnić podmiotowi wykonującemu oceny, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, na jego wniosek, dane związane z wykonywaniem przez te podmioty zadań instytucji zarządzającej, w tym dane osobowe beneficjentów, niezbędne do wykonania tych ocen.

2. Beneficjenci są obowiązani udostępnić podmiotowi wykonującemu oceny, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2, na jego wniosek, dane związane z realizacją operacji niezbędne do wykonania tych ocen.

Art. 30. 1. W zakresie określonym w przepisach, o których mowa w art. 1 pkt 1, agencja płatnicza oraz podmioty wdrażające przeprowadzają kontrole, w tym kontrole na miejscu i wizytacje w miejscu, przy czym w przypadku kontroli

operacji, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. b, stosuje się przepisy tytułu II części II rozporządzenia Komisji (UE) nr 65/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do wprowadzenia procedur kontroli oraz do zasady wzajemnej zgodności w zakresie środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich.

2. Agencja płatnicza oraz podmioty wdrażające mogą powierzyć przeprowadzenie kontroli na miejscu lub wizytacji w miejscu innym jednostkom organizacyjnym dysponującym odpowiednimi warunkami organizacyjnymi, kadrowymi i technicznymi.

Art. 31. 1. Czynności w ramach kontroli na miejscu oraz czynności w ramach wizytacji w miejscu, zwane dalej „czynnościami kontrolnymi”, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane przez organ agencji płatniczej lub przez właściwy organ podmiotu wdrażającego.

2. Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1.

3. Imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsce i zakres oraz podstawę prawną do ich wykonania.

4. Osoby wykonujące czynności kontrolne mają prawo do:

- 1) wstępu na grunty i do obiektów związanych z działalnością, której dotyczy pomoc lub pomoc techniczna;
- 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli na miejscu lub wizytacji w miejscu;
- 3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli na miejscu lub wizytacji w miejscu, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kserokopii oraz zabezpieczania tych dokumentów;
- 4) sporządzania dokumentacji fotograficznej z przeprowadzonej kontroli na miejscu lub wizytacji w miejscu;
- 5) pobierania próbek do badań.

5. Osoba wykonująca czynności kontrolne sporządza z tych czynności raport.

6. Raport podpisuje osoba wykonująca czynności kontrolne oraz podmiot kontrolowany.

7. W przypadku odmowy podpisania raportu przez podmiot kontrolowany raport podpisuje tylko osoba wykonująca czynności kontrolne, dokonując w raporcie stosownej adnotacji o odmowie podpisania raportu przez podmiot kontrolowany.

8. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w raporcie, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do tych ustaleń osobie, która sporządziła raport.

Art. 31a. W przypadku pomocy, której warunkiem przyznania jest spełnianie w ramach wzajemnej zgodności wymogów lub norm, o których mowa w rozporządzeniu nr 73/2009 oraz przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia:

- 1) kontrole w zakresie spełniania wymogów lub norm przeprowadza Agencja oraz powiatowy lekarz weterynarii w zakresie, w trybie i na zasadach określonych w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, z uwzględnieniem przepisów, o których mowa w art. 1 pkt 1;
- 2) oceny wagi stwierdzonej niezgodności dokonuje się zgodnie z przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego;
- 3) ocena wagi stwierdzonej niezgodności ujęta w raporcie z czynności kontrolnych jest uwzględniana w postępowaniach w sprawach dotyczących płatności obszarowych, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów, określonych w przepisach o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego.

Art. 32. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi, w drodze rozporządzenia:

- 1) określi wzór imiennego upoważnienia do wykonywania czynności kontrolnych, mając na względzie ujednoczenie informacji zawartych w upoważnieniu;
- 2) określi szczegółowe warunki organizacyjne, kadrowe i techniczne, jakie powinny spełniać jednostki organizacyjne, którym można powierzyć wykonywanie czynności kontrolnych, mając na względzie zapewnienie wykonania ich w jednolity sposób na terenie całego kraju;

- 3) może określić szczegółowe warunki i tryb przeprowadzania kontroli na miejscu i wizytacji w miejscu, mając na względzie specyfikę poszczególnych działań.

Art. 33. 1. Agencja płatnicza przeprowadza audyt systemu zarządzania i kontroli w podmiotach wdrażających, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 4, w zakresie wykonywania przez te podmioty zadań instytucji zarządzającej w zakresie wdrażania działań objętych programem.

2. Do przeprowadzania audytu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy o finansach publicznych dotyczące audytu wewnętrznego, z tym że:

- 1) roczny plan audytu agencja płatnicza przekazuje do wiadomości ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi;
- 2) sprawozdanie z przeprowadzenia audytu agencja płatnicza przekazuje kierownikowi jednostki poddanej audytowi oraz do wiadomości ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi;
- 3) informacja:
 - a) na temat podjętych działań mających na celu usunięcie uchybień lub usprawnienie funkcjonowania jednostki poddanej audytowi,
 - b) o niepodjęciu działań mających na celu usunięcie uchybień lub usprawnienie funkcjonowania jednostki poddanej audytowi– jest przekazywana agencji płatniczej oraz do wiadomości ministrowi właściwemu do spraw rozwoju wsi;
- 4) kopii rocznego planu audytu nie przekazuje się jednostkom, w których zaplanowane zostało jego przeprowadzenie;
- 5) do przeprowadzenia audytu uprawnia imienne upoważnienie wydane przez organ agencji płatniczej.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi w uzasadnionych przypadkach może żądać, w zakresie przez niego wskazanym, przeprowadzenia audytu, o którym mowa w ust. 1, przez agencję płatniczą poza rocznym planem audytu.

Art. 34. 1. Agencja płatnicza i podmioty wdrażające oraz organy administracji rządowej i jednostki organizacyjne podległe organom administracji rządowej lub przez nie nadzorowane, a także organy samorządu terytorialnego,

współpracują przy realizacji zadań związanych z przyznawaniem i wypłatą pomocy.

2. (uchylony)

Art. 35. 1. Jednostki doradztwa rolniczego są obowiązane do informowania o warunkach i trybie udzielania pomocy, prowadzenia szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte programem, oraz doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy w zakresie określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 3.

2. Zadania w zakresie prowadzenia szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte programem, oraz doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy mogą być również realizowane przez podmioty inne niż wskazane w ust. 1, spełniające wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 3.

3. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, zakres, warunki, sposób i tryb prowadzenia szkoleń dla podmiotów, których dotyczą działania objęte programem, oraz doradzania odnośnie do sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy, mając na względzie zapewnienie prawidłowej realizacji programu.

Art. 36. 1. Pomoc w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 11, jest przyznawana, jeżeli beneficjent w celu uzyskania tej pomocy korzystał z usług doradczych świadczonych przez:

- 1) wojewódzki ośrodek doradztwa rolniczego;
- 2) izbę rolniczą;
- 3) podmiot, który uzyskał akredytację ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.

2. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi udziela, w drodze decyzji, akredytacji podmiotowi, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, na jego wniosek, jeżeli podmiot ten:

- 1) spełnia warunki określone w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 28 ust. 4, oraz warunki określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 9;
- 2) zapewnia realizację usług przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie w realizacji usług doradczych danego rodzaju.

3. Wniosek o udzielenie akredytacji zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie wnioskodawcy;
- 2) rodzaj usług doradczych;
- 3) imiona i nazwiska osób, które będą realizowały usługi doradcze, z podaniem ich kwalifikacji i doświadczenia w realizacji usług doradczych objętych wnioskiem.

4. Do wniosku dołącza się dokumenty potwierdzające spełnianie przez wykonawcę warunków, o których mowa w ust. 2.

5. Decyzja o udzieleniu akredytacji zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie podmiotu, któremu udzielono akredytacji;
- 2) określenie rodzaju usług doradczych, których dotyczy akredytacja.

6. Podmiot, który otrzymał akredytację, informuje niezwłocznie ministra właściwego do spraw rozwoju wsi o wszelkich zmianach stanu faktycznego i prawnego w zakresie spełniania warunków, o których mowa w ust. 2.

7. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi niezwłocznie cofa, w drodze decyzji, akredytację podmiotowi, który przestał spełniać warunki, o których mowa w ust. 2.

8. Podmiot, któremu minister właściwy do spraw rozwoju wsi cofnął akredytację, może ponownie ubiegać się o jej udzielenie po upływie 3 lat od dnia cofnięcia akredytacji.

9. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb udzielania oraz cofania akredytacji podmiotom, o których mowa w ust. 1 pkt 3, uwzględniając potrzebę zapewnienia należytej jakości usług doradczych finansowanych z udziałem środków określonych w programie.

Art. 37. 1. Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie przeprowadza kontrole w zakresie spełniania przez podmioty, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 3, warunków niezbędnych do udzielenia akredytacji oraz przestrzegania warunków dotyczących świadczenia usług doradczych objętych udzieloną akredytacją.

2. Czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie do ich wykonywania wydane przez dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie.

3. Przed rozpoczęciem wykonywania czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 2.

4. Imienne upoważnienie, o którym mowa w ust. 2, zawiera wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, miejsce i zakres oraz podstawę prawną do ich wykonania.

5. Osoby wykonujące czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, mają prawo do:

- 1) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie jest prowadzona działalność w zakresie usług doradczych objętych akredytacją;
- 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli;
- 3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kserokopii oraz zabezpieczania tych dokumentów.

6. Osoba wykonująca czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, sporządza z tych czynności protokół.

7. Protokół podpisuje osoba wykonująca czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, oraz podmiot kontrolowany.

8. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany protokół podpisuje tylko osoba wykonująca czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, dokonując w protokole stosownej adnotacji o odmowie podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany.

9. W przypadku gdy podmiot kontrolowany nie zgadza się z ustaleniami zawartymi w protokole, może zgłosić umotywowane zastrzeżenia co do tych ustaleń osobie, która sporządziła protokół.

10. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi określi, w drodze rozporządzenia, wzór imiennego upoważnienia do wykonywania czynności w ramach kontroli, o których mowa w ust. 1, mając na względzie ujednolicenie informacji zawartych w upoważnieniu.

Art. 37a. 1. Tworzy się krajową sieć obszarów wiejskich, o której mowa w art. 68 rozporządzenia nr 1698/2005, zwaną dalej „KSOW”.

2. Funkcjonowanie KSOW zapewniają:

- 1) Sekretariat Centralny;
- 2) sekretariaty regionalne – po jednym w każdym województwie.

3. Do zadań Sekretariatu Centralnego należy zapewnienie funkcjonowania KSOW, w szczególności przez:

- 1) współpracę z podmiotami wymienionymi w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005;
- 2) koordynowanie przygotowania i realizacji planu działania, o którym mowa w art. 68 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1698/2005.

4. Do zadań sekretariatów regionalnych należy zapewnienie funkcjonowania KSOW w poszczególnych województwach, w szczególności przez:

- 1) współpracę z podmiotami wymienionymi w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005 w poszczególnych województwach;
- 2) przygotowanie i realizację planu działania, o którym mowa w art. 68 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1698/2005, w zakresie dotyczącym poszczególnych województw.

5. Zadania Sekretariatu Centralnego wykonuje minister właściwy do spraw rozwoju wsi, a zadania sekretariatów regionalnych wykonują – zarządy województw.

6. Minister właściwy do spraw rozwoju wsi może powołać, w drodze zarządzenia, organ opiniodawczo-doradczy w zakresie funkcjonowania KSOW, w skład którego wchodzi przedstawiciele podmiotów, o których mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005, w tym sekretariatów regionalnych.

6a. Zarząd województwa powołuje, w drodze uchwały, w zakresie funkcjonowania KSOW w województwie, organ opiniodawczo-doradczy, w skład którego wchodzi przedstawiciele podmiotów, o których mowa w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 1698/2005, z danego województwa.

7. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowo:

- 1) zakres zadań Sekretariatu Centralnego i sekretariatów regionalnych oraz sposób ich wykonywania,
- 2) zakres i sposób przygotowania planu działania, o którym mowa w art. 68 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1698/2005

– mając na względzie zapewnienie w ramach KSOW właściwej wymiany informacji i doświadczeń w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.

8. Zadania Sekretariatu Centralnego mogą być wykonywane przez podmiot wyłoniony w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, któremu minister właściwy do spraw rozwoju wsi powierzył wykonywanie tych zadań na podstawie umowy. Przepisy art. 6 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

9. Zadania sekretariatu regionalnego mogą być wykonywane przez podmiot wyłoniony w trybie przepisów o zamówieniach publicznych, któremu zarząd województwa powierzył wykonywanie tych zadań na podstawie umowy. Przepisy art. 6 ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 38–48. (pominięte)

Art. 49. Krajowy plan strategiczny, przyjęty przez Radę Ministrów przed dniem wejścia w życie ustawy, oraz projekt programu, zatwierdzony przez Radę Ministrów przed dniem wejścia w życie ustawy, stają się odpowiednio krajowym planem strategicznym i projektem programu, o których mowa w ustawie.

Art. 50. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia²⁾.

²⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 11 kwietnia 2007 r.